

Voorstel peilingsonderzoek binnen landelijk meldpunt ter voorbereiding op bespreking 5 oktober 2020.

Peilingsonderzoek als onderdeel van het landelijk meldpunt

Belangrijk onderdeel van de landelijke monitoring is het inrichten van een meldpunt waar scholen melden dat ze vanwege een uitbraak van Covid-19 op hun school genoodzaakt zijn om organisatorische maatregelen te nemen om de continuïteit van het onderwijs te waarborgen.

Daarnaast wil het meldpunt ook gebruik maken van aanvullende informatie. In dat kader bestaat de behoefte om maandelijks een peilingsonderzoek uit te voeren. Op basis van deze inzichten kunnen scholen, medeoverheden en het Rijk tijdig knelpunten signaleren, keuzes maken en hun beleid aanpassen als dit nodig is

Wat willen we met het peilingsonderzoek bereiken?

Dit peilingsonderzoek heeft betrekking op 3 onderwerpen:

1. Leerachterstanden/kansenongelijkheid
2. Thuiszitters
3. Examenleerlingen.

Ad. 1. Leerachterstanden/kansenongelijkheid

- Bij de algemene politieke beschouwingen is een motie aangenomen van van der Hul en Westerveld over het monitoren van de geschatte effecten van de lesuitval op de kansenongelijkheid.
- Bestaande monitoringsinstrumenten geven onvoldoende antwoord op deze vragen.
- We weten dat de kansenongelijkheid door corona toeneemt.
- OCW neemt diverse maatregelen om achterstanden en kansenongelijkheid tegen te gaan. Dat doen we structureel, maar ook tijdens de coronacrisis. Denk aan de regeling inhaalprogramma's en de extra aandacht voor scholen met veel achterstandsleerlingen (bij de loting van scholen voor de regeling en het aantal leerlingen waarvoor subsidie mag worden aangevraagd).
- Daarnaast verwachten wij van scholen dat ze hier ook aandacht voor hebben als ze zelf maatregelen treffen.
- Belangrijk is te monitoren in hoeverre scholen maatregelen treffen en in hoeverre dat helpt om de toename aan kansenongelijkheid als gevolg van corona tegen te gaan.
- Hiertoe dient de monitoring: scholen wordt onder meer gevraagd aan te geven of ze verwachten dat de maatregelen die ze nemen om onderwijs te continueren bij lesuitval er voor zorgt dat achterstandsleerlingen niet meer dan gemiddeld achterstanden oplopen.
- Dit levert beleidsinformatie op basis waarvan OCW beleidskeuzen kan maken voor het vervolg.
- Daarnaast kunnen met de opgehaalde gegevens vragen vanuit de Kamer worden beantwoord. Het levert dus ook informatie op voor maatschappelijke en politieke verantwoording op een thema dat op dit moment (terecht) veel aandacht krijgt.
- Het stellen van de vraag en delen van de gegevens op dit thema, kan bovendien bijdragen aan de bewustwording bij scholen om ook tijdens de hectische tijden toch ook bewust te zijn van het effect van lesuitval en maatregelen op kansenongelijkheid.

Ad. 2. Thuiszitters:

- Tijdens het debat van 3 september is de volgende toezegging gedaan: we gaan monitoren hoeveel leerlingen thuis zitten vanwege corona, of er achterstanden zijn en zo ja, hoe groot deze zijn. Hiermee gaan we deze maand aan de slag.

- In het debat is expliciet gevraagd hoe veel leerlingen thuiszitten vanwege corona. Wat onder corona-gerelateerd thuiszitten moet worden verstaan, kan uitgesplitst worden in de volgende groepen (dit kwam ook terug in het debat):
 - Leerlingen met een kwetsbare gezondheid;
 - Leerlingen met gezinsleden met een kwetsbare gezondheid;
 - Angst voor corona.
- Het is noodzakelijk deze uitsplitsing mee te nemen binnen de monitor, omdat voor deze verschillende groepen ook verschillende lijnen bestaan over wat van scholen mag worden verwacht, wanneer er sprake is van verzuim en wanneer leerplicht kan worden ingeschakeld. Een indicatie van de grootte van de verschillende groepen geeft ons ook meer zicht op het handelingskader en of deze moet worden aangepast. De noodzakelijkheid zit hem er ook in dat de cijfers gebruikt kunnen worden voor de monitoring van de omvang van achterstanden. Het bereid je voor op eventuele inzet op achterstandenbeleid.
- Bij de verschillende groepen kan sprake zijn van kortdurend en langdurend thuiszitten. Binnen de monitor wordt nu gefocust op langdurige afwezigheid, omdat dit een risico vormt voor de doorlopende leerlijn. Punt van aandacht is hierbij wel bij wie de verantwoordelijkheid ligt van het doen van een melding. Voor leerlingen met een kwetsbare gezondheid, gezinsleden met een kwetsbare gezondheid of angst voor corona is het juist belangrijk om snel te weten hoe groot deze groep is om gerichte actie te kunnen ondernemen. Het is daarom van belang dat kortdurend verzuim eveneens wordt gemonitord. Ook kan gedacht worden aan meermalen kortdurend verzuim achter elkaar dat uiteindelijk een vorm is van langdurig verzuim.
- Indien de uitvraag niet wordt meegenomen in de monitoring, zijn we genoodzaakt om op statische gegevens terug te vallen, denk bijvoorbeeld aan een peiling door de AvS onder schoolleiders.

Ad. 3. Examenleerlingen:

- De inzet voor het eindexamen 2021 is dat het gehele eindexamen kan plaatsvinden, zowel het schoolexamen als het centraal examen.
- Daarvoor is nodig dat examenleerlingen voldoende worden voorbereid en zij de examens kunnen afleggen.
- Als de situatie daar aanleiding toe geeft, willen we bij kunnen sturen om het eindexamen (deels) plaats te kunnen laten vinden. Hiertoe zijn we maatregelen / scenario's aan het ontwikkelen.
- Met deze monitoring willen we periodiek in beeld brengen in hoeverre er sprake is van gebrekkige voorbereiding op het eindexamen door lesuitval of onderwijs op afstand, en op welke schaal.
- Ook is het relevant om te weten waar dit plaatsvindt in het land.
- Deze informatie is in eerste instantie bedoeld ten behoeve van de eigen beleidsvorming en risicomangement met betrekking tot het eindexamen 2021. (Voor OCW-intern gebruik, en om te delen met de examenketen, inspectie, PO-Raad en VO-raad).

Welke vragen worden gesteld in kader van het peilingsonderzoek?

- In de bijlage is per onderwerp een voorstel opgenomen welke vragen gesteld zouden kunnen worden. Per onderwerp is het doel maximaal 1 a 2 vragen te stellen, zodat de administratieve lasten voor scholen beperkt blijven.
- Voor wat betreft leerachterstanden/kansenongelijkheid kan bepaalde informatie reeds uit beschikbare bronnen worden gehaald door DUO. Het betreft de volgende informatie:
 - Achterstandsscore per school
 - Schoolweging (geeft een indicatie van het aantal achterstandsleerlingen per school in PO)
 - Leerplusarrangement VO

- Voorstel is om deze data wel te betrekken in het peilingsonderzoek, maar niet extra uit te vragen aan de scholen.
- Vragen over het organiseren van afstandsonderwijs en leermiddelen worden niet in dit onderzoek meegenomen. Dit wordt al meegenomen in een andere monitor.
- De inspectie voert een derde ronde interviews bij scholen om te vragen naar de kwaliteit van het onderwijs naar corona. Daarin wordt naar leerachterstanden als gevolg van corona gevraagd. Om die reden wordt dit niet meegenomen in het peilingsonderzoek. Het aspect kansengelijkheid komt daar onvoldoende in voor.

Wat zijn de belangrijkste randvoorwaarden ten aanzien van het peilingsonderzoek?

- Peilingsonderzoek leidt tot zo min mogelijk administratieve lasten voor scholen.
- Medewerking door scholen aan dit meldpunt is zeer gewenst, maar niet verplicht.
- Het peilingsonderzoek dient ongeveer gelijktijdig met het landelijk meldpunt te worden gestart.
- Het peilingsonderzoek wordt uitgevoerd door een externe partij.
- Het peilingsonderzoek wordt 1x in de maand uitgevoerd.